

Самооцінювання з питань реалізації Концепції Нової української школи в початкових класах

Відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», на виконання стратегії розвитку, річного плану роботи, з метою розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти у школі, використання системного підходу до здійснення моніторингу на всіх етапах освітнього процесу в закладі освіти проведено самооцінювання діяльності за напрямком «Реалізація Концепції Нової української школи в початкових класах».

Чинниками, які забезпечують якість початкової ланки загальної середньої освіти є: повне і своєчасне охоплення навчанням усіх дітей молодшого шкільного віку; осучаснення та оздоровлення освітнього середовища; використання досягнень дошкільного періоду; впровадження методик особистісно і компетентісно-зорієнтованого навчання; виховання і розвитку молодших учнів.

А тому вчителі початкових класів освітнього закладу орієнтуються на головні компоненти Концепції Нової української школи:

1. Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.
2. На потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
3. Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
4. На педагогіку, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.

Під час організації освітнього процесу:

- змінюють роль педагога, як керівника освітнього процесу (учень є активним співавтором уроку);
- надають перевагу дослідницьким та активним формам роботи;
- опановують продуктивні способи діяльності;
- максимально використовують особистий досвід учня;
- розвивають критичне мислення;
- формують мотивацію до навчання.

Актуальними для реалізації ідей Нової української школи в Горохівському ліцеї №2 є:

орієнтація на інтереси та досвід учнів, активність учнів у навчальному процесі, створення навчального середовища, яке перетворює навчання на яскравий елемент життя дитини;

практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;

відмова від орієнтації освітнього процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;

виховання вільної незалежної особистості;

забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, врахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини.

У зв'язку з тим, що в шкільному житті зростає частка групової ігрової, проєктної і дослідницької діяльності, урізноманітнене упорядкування освітнього простору. Крім класичних класних кімнат використовують новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які можна легко трансформувати для групової роботи.

Удосконаленню освітнього процесу у початковій школі сприяє відмова від застарілих підходів: фронтальних форм організації освітнього процесу, класичного розташування учнів у класі, статичних поз на заняттях і уроках. Для забезпечення оптимальної рухової активності дітей вчителі передбачають динаміку проведення заняття/уроку (зміну видів діяльності).

Відповідно до вимог Концепції Нової української школи одним з ефективних шляхів оновлення змісту і методів навчання в сучасній школі є інтеграція, яка реалізується на засадах тематичного та діяльнісного підходів.

Отже, вчителі початкових класів:

- ✓ Під час навчання молодших школярів вибирали Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Р. Б. Шияна з більш широкою інтеграцією освітніх галузей.

- ✓ У навчанні широко застосовують різні підходи до інтеграції: мультидисциплінарний, міждисциплінарний та трансдисциплінарний.
- ✓ Реалізують тематичне навчання (тематичні дні, тижні, декади) враховуючи запити учнів.
- ✓ Використовуючи інтеграцію, добре пам'ятають: «Інтегрувати – це поєднувати частини систем так, щоб результат об'єднання в сумі перевершував їхнє значення до взаємодії».
- ✓ Активно використовують діяльнісний підхід, як важливу складову інтеграції для формування компетентностей та наскрізних умінь (проєктне навчання, STEM-освіта, методика компетентнісного навчання «6 цеглинок», тощо).
- ✓ Запроваджують у навчальний процес співучителювання, коли двоє вчителів планують і проводять інтегровані або окремі уроки, які об'єднують різні освітні галузі, але мають спільну тему.
- ✓ Співпрацюють з учнями на уроці на правах партнерів у досягненні мети.
- ✓ Активно використовують елементи проєктної діяльності як одного з ефективних засобів налагодження педагогіки партнерства.
- ✓ З метою підвищення мотивації школярів до навчання та результативного засвоєння інформації, впроваджують різноманітні прийоми візуалізації матеріалу.
- ✓ Однак, необхідно ефективніше впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній діяльності та працювати над підвищенням фахового рівня й ділитися досвідом впровадження сучасних методик, які забезпечують найвагоміший результат в освітньому процесі початкової школи.

В освітньому закладі вчителі використовують модель організації наскрізного процесу виховання на цінностях та плекання української ідентичності – комплексна система громадянсько-патріотичного виховання школярів: «громадянин – добродій – патріот».

✓ Здійснюється постійний моніторинг: Батьки про НУШ

— НУШ – це безпечна школа, дружня до дитини. Моя дитина з великою охотою іде в школу...

— ... нарешті школа перетворюється на територію радості й розвитку!

— ... НУШ не дає готових знань, а навчає через дослідження, практичну роботу, активне пізнання розуміти, які й де знання потрібні...

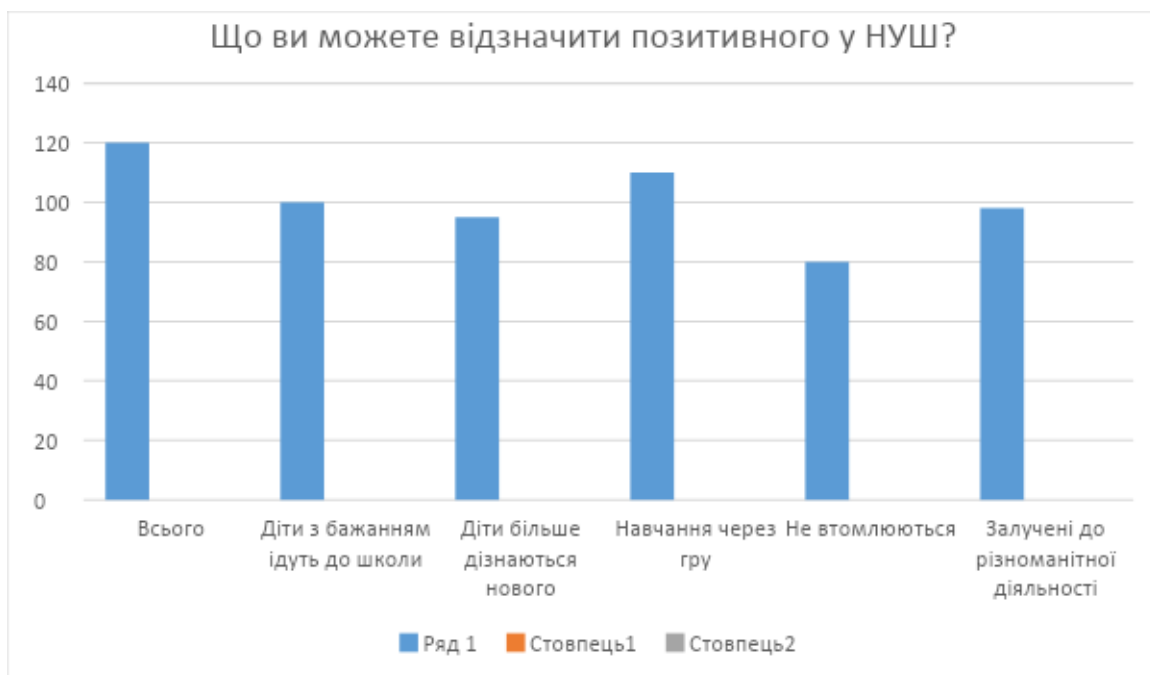
— ... сприяє більшій згуртованості, дружності, взаємопідтримці...

— ... діти отримують більше можливостей для швидкої адаптації в соціумі...

— ... діти вчаться працювати в команді, а це вміють далеко не всі дорослі...

— ... діти стали самостійнішими та відповідальнішими, приймають дорослі рішення...

Узагальнення результатів дозволили сформувати типову картину найбільш поширених відповідей щодо цих позицій.

✓ Діти НУШ очима вчителів:

Енергійні й активні

Розкуті, щирі, відкриті

Допитливі

Спостережливі

Комунікабельні

Емоційні

Винахідливі

Творчі й креативні

✓ Наші перші успіхи

Дослідження щодо стану реалізації НУШ

«...Найбільш позитивно (показник «повністю згоден/-а») впливають на якість освіти учнів такі чинники, як:

— професійний рівень учителя (98,4%);

— методики компетентнісного (92,6%) й інтегрованого (86,8%) навчання».

✓ Ми – команда!

За період упровадження Концепції НУШ в команді вчителів сформувалась атмосфера творчої співпраці. Учителі початкових класів у своїй педагогічній діяльності реалізують зміст головних компонентів Концепції «Нова українська школа», зокрема:

- Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві;
- Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм;
- Наскрізний процес виховання, який формує цінності;
- Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.

Особливу увагу зосереджують на питаннях інтегрованого навчання, екологізації, проектних технологій, використанню ігрових та діяльнісних методів навчання, практичної спрямованості змісту освіти, формуванні ключових компетентностей учнів.

Ігрові технології є однією з унікальних форм навчання, яка дозволяє зробити цікавими і захоплюючими не тільки роботу учнів на творчопошуковому рівні, але й буденні кроки з вивчення предметів. Цікавість умовного світу гри робить позитивною, емоційно забарвленою монотонну діяльність із

запам'ятовування, повторення, закріплення чи засвоєння інформації, а емоційність ігрового дійства активізує всі психічні процеси і функції дитини.

На засіданнях предметної методичної комісії вчителів початкових класів опрацьовуються механізми формувального оцінювання, що дає змогу вчителям відповідним чином адаптовувати освітній процес до потреб здобувачів освіти.

Використання формувального оцінювання дозволяє відстежувати особистісний поступ дитини, хід опановування нею навчального матеріалу та вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості. Розроблено методичні рекомендації з організації спостереження за досягненнями учнів.

Для навчання учнів початкових класів створено сучасне освітнє середовище (обладнані класні кімнати, встановлено комп'ютерну техніку, отримано дидактичні матеріали з освітніх галузей, набори LEGO Six Bricks (Шість цеглинок), які використовуються в освітньому процесі для реалізації діяльнісного підходу у навчанні.

Вчителі початкових класів під час засідань предметної методичної комісії беруть активну участь у майстер-класі «Сучасний учитель – сучасний урок НУШ», на якому вчителі проводять практичні заняття, розробляють власні проєкти, вчаться аналізувати власні здобутки, визначати та розв'язувати проблеми.

Вчитель 3-А класу Горохівського ліцею №2 Горохівської МР Дорошук Марія Миколаївна брала участь у обласному турі конкурсу Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2023» в номінації «Початкова освіта». Марія Миколаївна продемонструвала під час конкурсних випробувань високий рівень фахової компетентності, творчий підхід, зібраність та креативність.

Для

вчителів початкових класів і вчителів-предметників, які працюють за програмами НУШ протягом року були організовані й проведені теоретично-практичні семінари з питань наступності у впровадженні Концепції Нової української школи на тему «Формування мотивації навчальної діяльності здобувачів освіти в процесі наступності викладання в початковій ланці школи та на адаптаційному циклі навчання в 5-их класах в умовах НУШ». У ході роботи семінарів опрацьовувалися питання організації та узгодження форм, методів та технологій в 3-4 класах НУШ, реалізації принципу наступності у використанні технологій, форм і методів організації навчальної діяльності та оцінювання учнів початкових та 5-х класів НУШ 2022-2023 навчального року.

У ході практичної частини учителі початкових класів, які викладають у 3-4-их класах, поділились набутим досвідом з реалізації завдань Нової української школи під час проведення дистанційних уроків у синхронному та очному режимах, використовуючи інформаційно-комунікативні технології та цифрові сервіси Zoom, Google, ресурси освітніх платформ «НаУрок», «Всеосвіта», «Всеукраїнська школа онлайн», LearningApps, інтерактивні ігри та вправи. Учителі, які реалізують зміст та завдання освітніх галузей, зазначених у Державному стандарті базової середньої освіти та навчали здобувачів освіти у 5-х класах 2022-2023 навчального року, спостерігали за реалізацією

компетентнісного та діяльнісного підходів, ідей інтеграції, форм та методів роботи зі здобувачами освіти початкових класів, практичними прийомами формування навчальної мотивації, наскрізним процесом виховання, техніками формувального оцінювання, застосуванням методів та стратегій розвитку критичного мислення.

На засіданні «круглого столу» підведено підсумки роботи педагогів в рамках наукового експерименту, який проходив у нашому освітньому закладі за темою «Формування мотивації навчальної діяльності здобувачів освіти в умовах інноваційного освітнього середовища».

Вчителі поділились напрацюваннями за 4 роки роботи та оцінили результативність мотиваційних технологій, які застосовувались на практиці.

Створений відеоролик «Запрошуємо до нас на навчання», що ілюструє роботу колективу освітнього закладу з питань реалізації змісту Нової української школи (https://youtu.be/71EU4AQ_pmM).

Задля досягнення мети Нової української школи – створити школу, в якій буде комфортно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті, на допомогу вчителям було підібрано й запропоновано для використання в педагогічній діяльності навчально-методичну літературу. Враховуючи, що важливим складником системи формування нового змісту освіти є чітке бачення результатів педагогічного партнерства «учень – вчитель», в основі якого відповідні цінності, зазначені в Концепції Нової української школи, вчителі проводять «Ранкові зустрічі», які сприяють створенню взаємин

між дітьми й дорослими у класі, формують відчуття спільноти в кожного з її членів.

Актуальні питання Нової української школи, наукові підходи до формування ціннісно-змістовної сфери дітей молодшого шкільного віку, презентовані у методичних рекомендаціях «Діяльнісний підхід як основа реалізації змістових ліній мовно-літературної галузі», автором яких є вчителька початкових класів Марія Миколаївна Дорошук.

Під час реалізації реформи НУШ важливою є психологічна підтримка для всіх суб'єктів освітнього процесу. Тому корисними є методичні рекомендації «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу засобами арт-терапії в умовах війни», які розробили та узагальнили з власного досвіду соціальний педагог Оксана Ярославівна Фесенко та практичний психолог Яна Олександрівна Маркевич.

З метою формування загальнолюдських цінностей у дітей, вміння оцінити та переоцінити різні сфери свого життя, на засіданні предметної методичної комісії вчителів початкових класів за участю психологічної служби освітнього закладу були запропоновані вправи «Мої цінності», «Діамант цінностей», «Колесо життя» для профілактики емоційного вигорання. Для того, щоб ідентифікувати свої особисті сильні сторони і захисні навички, працювали за арт-терапевтичною технікою «Дерево сили». Це спонукало через творчість дійти до розуміння того, що вони можуть долати, використовуючи свої внутрішні таланти і сильні сторони.

Усвідомлюючи важливість якісної організації освітнього процесу відповідно до Концепції «Нова українська школа», педагоги освітнього закладу знають і розуміють вимоги Державного стандарту початкової освіти;

використовують на практиці методики, які дозволяють реалізувати інтегрований, діяльнісний та компетентнісний підходи, уміють складати календарно-тематичне планування, якісно заповнюють резервні години; є творчими особистостями, які здатні відчувати радість, захоплення і щастя від творчої діяльності; створюють комфортне освітнє середовище для роботи учнів у класі.